

PAMÄTIHODNOSTI MESTA BRATISLAVY

Spracovanie zoznamu pamätihodností hlavného mesta SR bolo motivované snahou vytvoriť nástroj na poznanie a zdokumentovanie hodnotných predmetov, pojmov a udalostí, ktoré sa viažu ku kultúrnemu životu a histórii mesta.

Pojem pamätihodnosť je špecifický – nekryje sa s pojmom národnej kultúrnej pamiatky. Zjednodušene sa dá povedať, že národné kultúrne pamiatky majú celoslovenský význam a ich ochranu garantuje štát, zatiaľ čo pamätihodnosti majú spravidla lokálny význam a garantom ich ochrany je obec. Pamätihodnosti sú pre daný región charakteristické, majú trvalé hodnoty a ich význam je preto nezanedbateľný.

Zoznam bude mať po spracovaní štyri kategórie. Tieto kategórie boli dané metodickým usmernením Ministerstva kultúry SR a boli upravené pre potrebu mesta v Komisii kultúry hlavného mesta SR Bratislavy. Sú to:

1 A – Hmotné nehnuteľné pamätihodnosti

Táto kategória obsahuje budovy, obytné bloky, súbory objektov, drobnú architektúru a výtvarné diela pevne ukotvené základmi v zemi.

1 B – Hmotné hnuteľné pamätihodnosti

Táto kategória obsahuje predmety, ktoré nie sú pevne spojené so zemou, alebo nie sú pevne zabudované v objektoch.

2 – Nehmotné pamätihodnosti

Táto kategória obsahuje historické udalosti, pamätne dni a roky, historické katastrálne názvy, historické názvy ulíc a námestí, prípadné iné javy, ktoré nemajú hmotnú povahu.

3 – Zaniknuté pamätihodnosti

Táto kategória obsahuje nehnuteľné alebo hnuteľné hmotné pamätihodnosti, ktoré mali pre obec historický význam, ale medzičasom zanikli.

Doteraz bola spracovaná 1. kategória pamätihodnosti - hmotné nehnuteľné (1 A). V prvom kole pripravili návrh objektov do tejto kategórie pracovníci Mestského ústavu

ochrany pamiatok v Bratislave na základe dlhodobého výskumu a bádania v teréne a po odsúhlasení v Komisii kultúry hlavného mesta Bratislavy. Materiál bol predložený do Mestského zastupiteľstva ako návrh celomestského zoznamu, ale nebol schválený v predloženej podobe z organizačných dôvodov. Vedenie mesta po dohode so starostami mestských častí navrhlo iný postup schvaľovania pamätihodností – najprv si každá mestská časť schváli čiastkový zoznam na pôde svojho zastupiteľstva, a potom budú dielčie zoznamy predložené do Mestského zastupiteľstva v rámci celomestského zoznamu.

V októbri 2009 vzalo Mestské zastupiteľstvo na vedomie 1.etapu Zoznamu pamätihodností (hmotné nehnuteľné) a uložilo Mestskému ústavu ochrany pamiatok v Bratislave zverejniť tento zoznam na svojej webovej stránke. Prvá časť Zoznamu je teda zverejnená od konca roka 2009 a stále sa pracuje na jej zlepšovaní – od februára 2010 pribudla k doterajšiemu zoznamu prehľadná Fotogaléria, v ktorej sa dá rýchlejšie pohybovať medzi zobrazeniami pamätihodností.

V ďalších kategóriách (hnuteľné, nehnuteľné a zaniknuté) ďalej prebieha proces výberu pamätihodností na základe intenzívnej spolupráce medzi mestskými časťami a našim ústavom. Pamätihodnosti schválené zastupiteľstvami mestských častí musia naši odborní pracovníci spracovať do katalógovej podoby, obsahujúcej odborný popis, fotografiu a situovanie na mape. Po spracovaní bude táto druhá časť Zoznamu predložená do Mestského zastupiteľstva a následne bude zverejnená na webovej stránke Mestského ústavu ochrany pamiatok v Bratislave. Celý tento proces by mal byť uzavretý do konca roka 2010. Zoznam pamätihodností, uložený na Mestskom ústave ochrany pamiatok v Bratislave, sa bude priebežne rozširovať o ďalšie podnety a tiež obohacovať o archívne materiály a historické pohľadnice. Nie je to teda uzavretý, ale „živý“ zoznam, do ktorého môžu občania vstupovať svojimi podnetmi a pripomienkami.